

Plads til flere

Det ærgrer mig, at Kilden ikke når ud til flere mennesker, der har en hjerneskade. Kilden er et arbejdsrelateret fællesskab, det har til huse i Valby, og det er et samarbejdsprojekt mellem Københavns Kommune, Socialministeriet og Revacentret i København. Kilden henvender sig til mennesker mellem 40 og 60 år. Hvert eneste år rammes mange af blodpropper og hjerneblødninger siger initiativtager Gitte Wikke. Og her på Kilden hjælper vi hinanden med at klare omstillingen fra patient til borger.

Af Birthe Bjørslev

Kilden er et meget specielt sted, som nok er et besøg værd. Her kan mennesker, som af en eller anden grund har fået en hjerneskade, komme hver dag og møde ligesindede. Lokalerne åbner kl. 8 om morgenen, og så går det ellers derudad med forskellige aktiviteter og gøremål, som alle bestemmes i fællesskab. Der er tre ansatte, men de har ikke ansattes traditionelle pligter og arbejdsområder. Både ramte og ansatte er medlemmer af Kilden, hvor alle beslutninger træffes i fællesskab. I denne medlemskonstruktion er Kilden blevet inspireret af "Fountain House modellen," som kendes inden for det psykiatriske område.

Fra patient til borger

I et "Fountainhouse" er alle medlemmer af huset, uanset om man er ansat, eller man er skadet med en diagnose. Der er ingen professionelle, som har til opgave at gøre noget ved nogle andre. Man deles om ansvaret, og man tager i fællesskab konsekvenserne af det, der eventuelt ikke bliver gjort.

"Vi kommer ikke længere, end fællesskabet bestemmer!" udtaler Gitte Wikke og fortsætter "for det de ansatte gør, det lærer de ramte jo ikke at gøre. På Kilden bliver det gjort, som vi i fællesskab bliver enige om skal gøres. Det kan nogle gange være svært at vente på. Men det er vilkårene. Kun på den måde kan fællesskabet opleves ægte. Vi har lavet en konstruktion, hvor skellet mellem den ramte og ansatte hele tiden antastes og forsøges nedbrudt. Og de ramte lærer i den grad at tage ansvar for dem selv. Og vi ansatte lærer, at det ikke er vores - de professionelle - dagsorden, men fællesskabets, der

tæller. Det har været svært, mens vi har gået og indrettet os. Dels har vi skullet blive enige om, hvordan der skulle se ud, og bagefter har vi selv skullet gøre det meste. Noget håndværkshjælp har vi selvfølgelig måttet købe os til. Men meget har vi klaret med krydstok og humor. Og masser af god tid".

At være velkommen

Den geografiske placering af Kilden på Værkstedsvej i Valby hører ikke til de mest attraktive, tænker man, mens man går fra Ellebjerg S-togsstation. Men når man først kommer inden for i de lysende gule lokaler, som er velindrettede til mennesker med gangbesvær og i kørestole, så tænker man ikke mere på industri-kvarterets begrænsede charme. Når den første kontakt er indledt, og kaffekoppen fyldt, ja så føler man sig virkelig hjemme.

Alle, der kommer på Kilden, skal kunne transportere sig selv, da der ikke er tilknyttet nogen kørselsordning. Man skal også være rimelig selvhjulpent. Altså kunne spise selv og klare toiletbesøg osv. Men det er ganske utroligt, hvad man lærer, når man er sammen med gode mennesker. Der

Kim har travlt – der er mange gøremål på Kilden.

er indlysende nødvendige arbejdsopgaver, som kun bliver lavet, hvis man selv gør det og hjælpes ad med oceaner af tid og tålmodighed.

Om de rette læreprocesser

Når man har fået en blodprop, en hjerneblødning eller på andre måder fået en skade i sin hjerne, så betyder det, at man har fået et handicap, som gør al nyindlæring umådelig svær. Det er et stort problem, når man skal leve og klare sig i et samfund, der hele tiden er i bevægelse og forandrer sig. Mennesker skal konstant til egne sig nye kompetencer og afvikle gamle færdigheder, og det gælder især i arbejdslivet, men også privat sfæren forandrer sig ustandseligt. I den forandringsproces kommer den ramte til kort.

Mange kan godt lære nyt, men det tager tid, og der skal måske introduceres andre læringsveje end dem, personen tidligere har brugt. Det der før var selvfølgelig og foregik hurtigt og ubevidst, kan nu opleves som uoverstigelige barrierer. At komme ud af sengen, få tøj på, lave mad, overholde aftaler, huske, transportere sig eller bare vise interesse for andre.

Hvis den ramte skal genindlære gamle kompetencer eller indlære nye, er det i individuelt tilrettelagte læreprocesser. Der kan ikke læres nyt blot ved at se en film, eller høre et foredrag eller prøve et computerprogram. Eller få det forklaret eller læse en brugsanvisning.

Hvis man er hjerneskadet, er man nødt til at prøve tingene i virkeligheden, man kan ikke mere tænke sig til erfaringer. Så skal du kunne servere boller i karry, så er du nødt til at lave dem. Og måske endda flere gange,

Fælles hygge på Kilden

så du kan få dig nogle personlige erfaringer om tillavningsprocessen. Det tager tid, så derfor er tidsfaktoren vigtig.

På Kilden er der tid og mulighed til at gøre disse erfaringer. Der er støtte og forståelse for selv lette opgavers kompleksitet, når man er ramt. Der er ligesindedes forståelse, varme og humør at trække på.

Dagens ret: boller i karry

I dag er det Karin og Lisbeth, som står for dagens varme ret. De pusler rundt ude i køkkenet, og en ansat holder øje med, hvad det foregår derude, men blander sig ikke. Nu kan man høre, at risene skylles og siden, at Karin rører farsen. "Vi spiser kl. 12 som sædvanligt", siger Lisbeth og tørre fingre i forklædet.

Borddækningen må vente, for nogle medlemmer er i gang med et monteringsarbejde på spisebordet. Det skal være afsluttet, inden maden spises. Når arbejdet er afsluttet, hjælpes man ad med at køre det færdige produkt væk og få bordet dækket. Det er utroligt, hvad der kan laves med kun en hånd. Og ryger der et par kopper på gulvet, så tager man det i stiv arm. Humoren fejler ikke noget.

Bollerne får ros. Og karryen bider. Der spises i stilhed.

For mange er det at lave mad hjemme hos sig selv svært. Mange mænd er jo ikke vant til at lave mad, og hvis de bliver skilt, så står de faktisk på bar bund - på Kilden lærer man at la-

ve enkelte retter. Opskriften på boller i karry lamineres og kan bruges ved en senere lejlighed.

Fællesskabets styrke

Men livet er større end en middagsret. Og det kan være svært at forlige sig med sin skæbne. Det er ingen let sag at gå fra et attraktivt job måske i samfundets top til at blive et handicappet menneske, der skal have hjælp til mange dagligdags gøremål. Her er fællesskabet en fantastisk gave. Man finder ud af, at man ikke er alene, ikke den eneste som har mistet jobbet og er blevet forladt af sin kone eller mand.

Skilsmisser er en realitet, som de fleste på Kilden har erfaring med. 75 % af medlemmerne har oplevet skilsmisens barske virkelighed. Der er stadig flest mænd, der får skader, men ligeberettigelsen lurer lige om hjørnet.

Nye regler for indberetning af gavebeløb

Fra 2008 skal gavegivere oplyse deres CPR nummer, hvis man ønsker fradrag i skatten for de beløb, man giver til almenvelgørende foreninger.

HjerneSagen modtager hvert år mange gavebeløb fra medlemmer og andre, som ønsker at støtte HjerneSagens arbejde. Det er vi meget taknemlige for.

Et flertal i Folketinget har nu ændret ligningsloven og skattekontrolloven således, at almenvelgørende foreninger skal indberette alle modtagne gavebeløb fra 2008 at regne. Denne indberetning er en forudsætning for, at gaveyder kan få fradrag for de beløb, man giver.

Det betyder, at alle gavegivere, hvis man ønsker at benytte sig af fradragsretten, skal oplyse deres fulde CPR nummer til HjerneSagen, således at vi kan indberette gaven til SKAT.

Det er en forudsætning for fradraget, at gaven til den enkelte forening udgør over 500 kr. om året. Fradraget kan højst udgøre 14.000 kr. i 2008, da de første 500,- ikke er fradragsberettigede.

Et af Kildens formål er at relatere sig til arbejdet, måske ikke lige den fulde arbejdsskrue, men at den ramte får mulighed for at udføre det, han/hun nu kan. At være uden for arbejdsmarkedet er ikke en speciel attraktiv situation for ret mange. Så derfor gøres der alt, hvad man kan på Kilden, for at finde en beskæftigelse i fleksjob, skånejob eller som frivillig medarbejder. Og det lykkes ganske godt. Ca. 25 % af medlemmerne er faktisk kommet i beskæftigelse. Men det kræver forbindelser og smidighed af alle parter.

Så skal man videre

Der er ingen visitation til Kilden, så i princippet kan man komme lige ind fra gaden. Vi plejer at sige, at folk kan komme og være her et par dage, og så tager vi os en snak om forløbet. Vi skal jo passe til hinanden. Det kan være, at det ville være bedre at vende tilbage om et årstid. Det får vi os en snak om.

Er man til gengæld først blevet medlem på Kilden, så regner fællesskabet med en. Ikke at man behøver at komme hver dag, men "Månedens gæst" er ikke godt nok. Der bliver ringet til en, hvis der går for lang tid imellem.

Netværk

Kilden er et fællesskab, hvor den enkelte har mulighed for at indgå i de daglige arbejdsopgaver. Men det er også et socialt fællesskab, hvor medlemmerne kan opbygge selvværd og interaktion med andre, som kan række ud over Kilden og ind i den tilværelse, som ligger forude. ■